

MC-225

May-2025

M.Com., Sem.-II**409 : Business Environment****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. ધંધાકીય પર્યાવરણ એટલે શું ? ધંધાકીય પર્યાવરણના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો. 14
- અથવા**
1. (A) પર્યાવરણીય આધારણની વિવિધ તકનીકો (પદ્ધતિઓ)ની ચર્ચા કરો. 7
- (B) પર્યાવરણીય વિશ્લેષણનું મહત્ત્વ સમજાવો. 7
2. 'ટેકનોલોજીકલ પર્યાવરણ એ બૃહદ ધંધાકીય પર્યાવરણનું મહત્ત્વનું અંગ છે અને તેની ધંધા પર મહત્ત્વપૂર્ણ અસર પડે છે.' – આ વિધાનની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા**
2. (A) નોંધ લખો : કંપની ધારા, 2013 મુજબ ધંધાની કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારી (CSR) 7
- (B) સ્થળાંતર એટલે શું ? સ્થળાંતરના કારણોની ચર્ચા કરો. 7
3. ઔદ્યોગિક ઝઘડા એટલે શું ? ઔદ્યોગિક ઝઘડાઓના સ્વરૂપો અને તેના કારણોની ચર્ચા કરો. 14
- અથવા**
3. (A) કંપની ધારા, 2013 પ્રમાણે કંપનીઓનું વર્ગીકરણ સમજાવો. 7
- (B) નોંધ લખો : ગુણવત્તા વર્તુળોની સફળતા અને નિષ્ફળતા 7
4. આંતરરાષ્ટ્રીય ધંધાનો અર્થ આપો. આંતરરાષ્ટ્રીય ધંધાને અસર કરતાં પરિબલો કયા-કયા છે ? 14
- અથવા**
4. (A) રક્ષણાત્મક વેપાર નીતિ એટલે શું ? તેના ફાયદા અને ગેરફાયદાની ચર્ચા કરો. 7
- (B) નોંધ લખો : યુરોપિયન યુનિયન 7
5. નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાતના જવાબ આપો : 14
- (1) નીચેનાં પૈકી કયા ધંધાનો બિનઆર્થિક હેતુ છે ?
- (a) નફાનો હેતુ (b) ગુણવત્તાયુક્ત માલ પૂરો પાડવાનો હેતુ
- (c) સંપત્તિના મહત્તમીકરણનો હેતુ (d) બજાર વિસ્તરણનો હેતુ

- (2) માલિકીના આધારે ઉદ્યોગોનું વર્ગીકરણ કરતી વખતે નીચેનામાંથી કયું ધ્યાનમાં નહિ લેવાય ?
- (a) જાહેર ક્ષેત્રના એકમો (b) મોટા પાયાના ઉદ્યોગો
(c) ખાનગી ક્ષેત્રના ઉદ્યોગો (d) સંયુક્ત ક્ષેત્રના ઉદ્યોગો
- (3) નીચેનામાંથી કઈ પર્યાવરણીય વિશ્લેષણની પદ્ધતિ નથી ?
- (a) મૌખિક અને લેખિત માહિતી (b) EOQની પદ્ધતિ
(c) શોધ અને સ્કેનીંગ (d) આગાહી (આધારણ)
- (4) નીચેનામાંથી કોનો સમાવેશ રાજકોષીય નીતિમાં થતો નથી ?
- (a) કરવેરા નીતિ (b) જાહેર ખર્ચની નીતિ
(c) જાહેર દેવાની નીતિ (d) બેંકો દ્વારા શાખનું સર્જન
- (5) નીચેનામાંથી કઈ એક જોડી ખોટી છે ?
- (a) ઔદ્યોગિક ઝઘડાનો કાયદો – 1947 (b) કંપની ધારો – 2013
(c) ફેક્ટરી એક્ટ – 1948 (d) ડિપોઝિટરી એક્ટ – 1986
- (6) ન્યાય અદાલતનું કાર્ય _____ છે.
- (a) કાયદા ઘડવાનું (b) નવી કંપનીની રચના કરવાનું
(c) કાયદાનો અમલ કરાવવાનું (d) કાયદાનું અર્થઘટન કરી ઝઘડો ઉકેલવાનું
- (7) નીચેનામાંથી કયું વેપાર સંઘનું કાર્ય નથી ?
- (a) એકમની માલિકી (b) સામૂહિક સોદાબાજી
(c) હડતાલની ઘોષણા (d) શ્રમ રજૂઆત
- (8) કંપનીને અસ્તિત્વમાં લાવવાનો વિચાર કરે તે વ્યક્તિને શું કહેવાય ?
- (a) પ્રવર્તકો (b) વ્યવસ્થાપકો
(c) સંચાલકો (d) શેરધારકો
- (9) નીચેનામાંથી કયું કંપની દ્વારા પોતાના શેર ખરીદવા માટે આપવામાં આવતું આમંત્રણ છે ?
- (a) વિજ્ઞાપનપત્ર (b) નિયમનપત્ર
(c) આવેદનપત્ર (d) સંચાલકો દ્વારા ઘોષણા
- (10) આંતરરાષ્ટ્રીય મજૂર સંગઠનની રચના ક્યારે થઈ ?
- (a) 1890 (b) 1905
(c) 1919 (d) 1899
- (11) કયો દેશ NAFTAનો સભ્ય નથી ?
- (a) કેનેડા (b) મેક્સિકો
(c) ભારત (d) યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ
- (12) નીચેનામાંથી કયું રક્ષણાત્મક વેપાર નીતિનું લક્ષણ નથી ?
- (a) પ્રતિબંધ સાથે વેપાર (b) લાંબી પ્રક્રિયા
(c) સ્પર્ધાત્મક (d) સરકારનો હસ્તક્ષેપ

Seat No. : _____

MC-225

May-2025

M.Com., Sem.-II

409 : Business Environment

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. What is Business Environment ? Explain various types of Business Environment. 14

OR

1. (A) Discuss various techniques for Environmental Forecasting. 7

(B) Explain the importance of Environmental Analysis. 7

2. 'Technological Environment is a macro component of whole business environment and it has a significant impact on business.' – Discuss this statement. 14

OR

2. (A) Write a note : Corporate Social Responsibility (CSR) as per Companies Act, 2013. 7

(B) What is Migration ? Discuss the causes of Migration. 7

3. What are Industrial Disputes ? Discuss the forms of Industrial Disputes and the causes of the same. 14

OR

3. (A) Give the classification of Companies according to Companies Act, 2013. 7

(B) Write a note : Success and failure of Quality Circles. 7

4. Give the meaning of International Business. Which are the factors affecting International Business ? 14

OR

4. (A) What is Protective Trade Policy ? Discuss its advantages and limitations. 7

(B) Write a note : European Union. 7

5. Answer any **seven** from following : 14

(1) Which of the following is non-economic objective of business ?

(a) Objective of Profit (b) Objective to provide quality goods

(c) Objective of Wealth Maximization (d) Objective of Market Expansion

- (2) While classifying industries on the basis of ownership, which of the following is not considered ?
- (a) Public Sector Units (b) Large Scale Industries
(c) Private Sector Industries (d) Joint Sector Industries
- (3) Which of the following is not a technique for Environmental Analysis ?
- (a) Verbal and Written Information (b) EOQ Technique
(c) Search and Scanning (d) Forecasting
- (4) Which of the following is not included in Fiscal Policy ?
- (a) Taxation Policy (b) Public Expenditure Policy
(c) Public Debt Policy (d) Credit Creation by Banks
- (5) Which of the following is a wrong pair ?
- (a) Industrial Disputes Act – 1947 (b) Companies Act – 2013
(c) Factories Act – 1948 (d) Depositories Act – 1986
- (6) _____ is the function of judiciary court.
- (a) To make the laws
(b) To form new companies
(c) To implement the laws
(d) To interpret the laws so as to settle disputes
- (7) Which of the following is not a function of Trade Union ?
- (a) Ownership of Unit (b) Collective Bargaining
(c) Declaration of strike (d) Labour Representation
- (8) The persons who get the idea to bring the company in existence are known as _____.
- (a) Promoters (b) Administrators
(c) Directors (d) Shareholders
- (9) Which of the following is an invitation by a company to purchase its shares ?
- (a) Prospectus (b) Articles of Association
(c) Memorandum of Association (d) Declaration by Directors
- (10) International Labour Organisation was created in _____.
- (a) 1890 (b) 1905
(c) 1919 (d) 1899
- (11) Which country is not the member of NAFTA ?
- (a) Canada (b) Mexico
(c) India (d) United States
- (12) Which of the following is not a feature of Protective Trade Policy ?
- (a) Trade with Restriction (b) Lengthy Procedure
(c) Competitive (d) Interference by Government